

Taikusydän on kulttuurihyvinvoinnin valtakunnallinen yhteyspiste. Kehitämme verkostomme kanssa ratkaisuja, joilla taiteen, sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten yhteistyö saadaan pysyväksi osaksi hyvinvointia edistäviä palveluita. Viestimme kulttuurihyvinvointialan ajankohtaisista uutisista.

Uutiskirje 11/2022

Taikusydämen vuoden viimeiseen uutiskirjeeseen on paketoitu monta kiinnostavaa kulttuurihyvinvoinnin uutista ja uuden vuoden näkymiä, kuten Kulttuurihyvinvoinnin perusteet -opintojakso, hankekuulumisia ja ideoita nuorten ryhmätoimintaan.

Rauhallista ja rentouttavaa loppuvuotta kaikille ja iloa uuteen vuoteen!

Taikusydämen tiimi

Avoin verkkokurssi: Kulttuurihyvinvoinnin perusteet tarjoaa tietopaketin kulttuurihyvinvoinnista

Kulttuurihyvinvoinnin perusteet -opintojaksolla perehdytään kulttuurihyvinvointialan historiaan ja kehitykseen sekä keskeisiin käsitteisiin ja monitieteiseen tutkimukseen. Opintojen aikana tutustutaan kulttuurihyvinvointiin monitahoisena ilmiönä ja näkökulmana sekä kulttuurin merkitykseen osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Verkkokurssilla avataan mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen sisältöjen ja menetelmien soveltamiseen saavutettavasti eri ammattialoilla osana muuttuvaa palvelujärjestelmää.

Tammikuussa avautuva opintojakso toteutetaan monitieteisenä verkkokurssina ja sen aineistot ovat kaikkien vapaasti tutustuttavissa Digicampus-oppimisolustalla. Opintojakso on tehty yhteistyössä Taikusydämen, Turun AMK:n Taideakatemia, Turun yliopiston Sote-akatemia ja Kulttuurikampus Turun kanssa.

[Lue lisää opintojaksosta](#)

UUTISET

Ensimmäinen kulttuurihyvinvoinnin hyte-toimintamalli arvioitu

Myrskyryhmän osallistava tanssielokuva -toimintamalli on arvioitu hyte-toimintamallina. Osallistava tanssielokuva on syntynyt Myrskyryhmän residenssitoiminnasta ikäihmisten hoivayhteisöissä ja perustuu Myrskyryhmän taiteellisen ja osallistavan työn kokemukseen ja käytännön kehittämiseen.

Hyvinvointia ja terveyttä edistävien (HYTE) toimintamallien arviointi on THL:n uusi tiedolla johtamisen palvelu Suomessa, joka tarjoaa arvioitua tietoa hyvinvointia ja terveyttä edistävien toimintamallien vaikuttavuudesta, näytöstä ja sovellettavuudesta käytäntöön. Menetelmänä on avoin vertaisarviointi, joka on toimintamalleja kehittävä. Arviointi tukee kuntien ja hyvinvointialueiden päättäjien ja asiantuntijoiden päätöksentekoa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä ja resurssien optimaalisessa kohdentamisessa.

[Lue lisää toimintamallin arvioinnista THL:n sivuilta](#)

Kulttuurihyvinvointia kehitetään osana Tulevaisuuden sote-keskus -ohjelmaa Varsinais-Suomessa

Varsinais-Suomessa käynnistyi huhtikuussa 2022 kulttuurihyvinvoinnin osaprojekti osana Tulevaisuuden sote-keskus -ohjelmaa. Projektissa kootaan tietoa siitä, millaisia kulttuurihyvinvoinnin palveluita asiakkaat eri puolilla hyvinvointialuetta saavat. Vuoden 2022 kesän ja alkusyksyn aikana on muun muassa kartoitettu Varsinais-Suomen alueen eri kuntien kulttuurihyvinvointipalveluiden nykytilaa.

[Lue lisää hankkeesta](#)

Etelä-Savon kulttuurimakasiini -uutiskirjeessä aiheena kulttuurinen osallisuus

Etelä-Savon ELY-keskuksen kulttuurimakasiini-uutiskirjeessä on luettavaa muun muassa kulttuurihyvinvoinnista osana hyvinvointialueiden valtakunnallista valmistelua, osallisuudesta työyhteisöissä sekä kuntien kulttuurihyvinvoinnin teoista.

[Lue kulttuurimakasiini-uutiskirje](#)

Taike jakoi 780 000 euroa ikäihmisten kulttuurihyvinvointihankkeisiin

Taiteen edistämiskeskus on jakanut yhteensä 780 000 euroa erityisavustuksia Hyvinvointia kulttuurista ikäihmisille -hankkeisiin. Avustushaku herätti kiinnostusta kunnissa ja kuntien kanssa

Sanataiteella hyvinvointia ikäihmisille

Taiteen edistämiskeskus on myöntänyt erityisavustuksen Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan liittojen sekä KulturÖsterbottenin yhteiselle hankkeelle "Sanataidetta ikäihmisille – Ordkonst för äldre". Vuoden 2023 alussa käynnistetty

yhteistyötä tekevissä yhteisöissä. Hakemuksia tuli 84 ja avustuksen sai kymmenen yhteisöhakijaa ympäri Suomen. Rahoitettavat hankkeet toteutuvat vuosien 2022 ja 2023 aikana osana kansallista ikäohjelmaa. Hakemukset kohdistuivat sekä rakenteellisiin, alueellisiin ja valtakunnallisiin hankkeisiin että toimivien kulttuurihyvinvoinnin toimintamallien juurruttamiseen ja käytön laajentamiseen.

hanke tekee sanataidetta tutuksi kahden maakunnan alueella ja Kokkolan kaupungissa sekä laajemmin Suomessa. Hankkeessa tuotetaan ja testataan sanataidesisältöjä suomen- ja ruotsinkielisissä palvelutalopiloteissa. Sanataidetta toteutetaan kahdella kielellä myös valtakunnalliseen televisiojakeleluun, Yhteistyökumppanina toimii ikäihmisten hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistämiseen erikoistunut maksuton palvelukanava KotiTV.

[Lue lisää Taiken sivuilta](#)

[Lue lisää hankkeesta Etelä-Pohjanmaan liiton sivuilta](#)

Aluetaiteilijakokeilu ikääntyvien palveluissa Seinäjoella

Seinäjoen kaupungin ikääntyvien palveluissa on kuluneen vuoden ajan työskennellyt kolme aluetaiteilijaa. Aluetaiteilijat ovat arjen kulttuurin asiantuntijoita ja kohtaavat ikääntyviä tehostetun ympärivuorokautisen palveluasumisen yksiköissä sekä kotihoidossa.

Aluetaiteilijamallin tavoitteena on ollut lisätä kulttuurin avulla hyvinvointia sekä toteuttaa kulttuurisia oikeuksia heidän kohdallaan, joiden muuten on vaikea päästä osalliseksi kulttuuripalveluista ja sosiaalisesta elämästä. Aluetaiteilijoiden työskentelyn rahoittavat Seinäjoen kaupungin kulttuuri- ja ikääntyvien palvelut.

[Lue lisää Seinäjoen kaupungin sivuilta](#)

RAHOITUKSET

**Suomen Kulttuurirahaston Taidetta kaikille -
apurahojen haku 16.1.–10.2.2023**

Suomen Kulttuurirahaston Taidetta kaikille -apurahat ovat haettavissa tammikuussa alkavassa maakuntarahastojen haussa. SKR:n maakuntarahastot tukevat oman maakuntansa alueella tehtävää kulttuurityötä jakamalla apurahoja ja palkintoja kerran vuodessa. Taidetta kaikille -tukimuodon tavoitteena on lisätä tukea tai hoitoa tarvitsevien ihmisten mahdollisuuksia kokea korkealaatuista taidetta ja edistää kulttuurista yhdenvertaisuutta. Taidetta kaikille -apurahaa voi hakea työskentelyyn, hankkeesta aiheutuviin kuluihin tai molempiin yhdessä. Haettava vähimmäismäärä on 10 000 euroa.

[Lue lisää apurahoista SKR:n sivuilta](#)

Alfred Kordelinin säätiö: Suuret kulttuurihankkeet sekä kaupunki- ja kohderahastojen apurahojen haku 1.–31.1.2023

Alfred Kordelinin säätiöllä on tammikuussa auki kaksi rahoitushakua. Suuret kulttuurihankkeet -apuraha on tarkoitettu ajankohtaisille hankkeille, jotka voivat olla alaltaan niin tiedettä, taidetta, yhteiskunnallista toimintaa tai niiden yhdistelmiä. Apuraha on kaksivuotinen. Se on tarkoitettu yhteisöille, rekisteröidyille yhdistyksille ja yrityksille.

Kaupunki- ja kohderahastojen haussa voi hakea apurahaa kaupunki- ja kohderahastoista niiden hakuohjeiden mukaisesti. Haettavien apurahojen suuruus voi olla muutamasta sadasta muutamaan tuhanteen euroon. Apurahaa voi hakea työskentelyyn tai kuluihin.

[Lue lisää apurahoista säätiön sivuilta](#)

TAPAHTUMAT

Taiken kulttuurihyvinvoinnin klikkiotsikot, 25.1.2023, klo 9.00, Teams-tapahtuma

Merkkaa jo kalenteriisi Taiken Teams-tapahtuma, "Taiken kulttuurihyvinvoinnin klikkiotsikot"! Tapahtuman aiheena on Taiteen edistämiskeskuksen kulttuurihyvinvointipalvelujen toimintavuosi 2022, katsaus menneeseen ja pilkahdus tulevast. Tilaisuus järjestetään ke 25.1.2023, kello 9:00 alkaen. Lisätietoa tapahtumasta tulee myöhemmin Taiken sivuille.

[Seuraa ajankohtaisia tapahtumia Taiken sivuilla](#)

Taiku3-yhteistyöryhmän loppuseminaari, 9.2.2023, Helsinki

Laita jo ylös kalenteriisi Taiku3-yhteistyöryhmän loppuseminaari, joka järjestetään torstaina 9.2.2023 Säätytalolla klo 10–13. Kulttuurihyvinvoinnin yhteistyöryhmä Taiku3:n toimikausi lähestyy loppuaan ja on aika tehdä katsaus työryhmän tähänastiseen työhön ja luoda katse tulevaan.

Seminaarissa esitellään muun muassa ArtWell-hanketta, jossa kehitetään menetelmiä

kulttuurihyvinvointitoiminnan taloudellisten vaikutusten arviointiin. Lisäksi tarkastellaan kulttuurihyvinvoinnin merkitystä mielenterveyden edistämisessä ja kuullaan ajankohtaisista kulttuurihyvinvoinnin valmisteluun liittyvistä asioista hyvinvointialueilla. Tarkempi ohjelma ja ilmoittautumisohjeet julkaistaan tammikuussa.

Tule hyvä kakku! Luovuutta oman näköisiin valintoihin -seminaari, 14.2.2023, Helsinki ja etä

Laita jo kalenteriisi And Beyond -hankkeen loppuseminaari, jossa kuullaan, miten luovuutta voi hyödyntää muun muassa stereotyyppien, ennakkoluulojen ja sukupuolenmukaisen segregaaation käsittelyssä. Tilaisuus järjestetään tiistaina 14.2.2023 Metropolia Ammattikorkeakoulun kampuksella (Myllypurontie 1, Helsinki) ja osittain Zoomissa. Päivä koostuu aamupäivän luovista työpajoista sekä iltapäivän esityksistä ja keskusteluista. Tilaisuus on tarkoitettu tasa-arvon, luovuuden tai nuorten parissa työskenteleville kuten opinto-ohjaajille, nuorisotyöntekijöille, opettajille, taiteilijoille ja alan opiskelijoille.

[Lisätietoja And Beyond - Miesten luovat polut -hankkeesta \(ESR 2021-23\) hankesivulta.](#)

Lisätietoja ja ilmoittautumiset Tule hyvä kakku -tapahtumasivulla

JULKAISUT

Nuorten osallisuuden vahvistaminen soveltavan teatterin menetelmillä

Diakonia-ammattikorkeakoulun artikkelijulkaisussa "Haluamme kuulla tarinasi – Havaintoja Tule nähyksi -hankkeesta" kuvataan eri osapuolten kokemuksia työpajoista, joissa käytettiin soveltavan teatterin menetelmiä nuorten osallisuuden tukemisessa ja mielenterveyden edistämisessä. Tarkastelun kohteena ovat niin ammattinäyttelijän työ ja tuntemukset kuin työpajoihin osallistuneiden nuorten kokemukset näyttelijöiden ja nuorten kohtaamisissa.

Julkaisussa esitellään myös hyväksi koettuja toimintatapoja soveltavan teatterin menetelmiä käyttävän opettajan tai ohjaajan tueksi. Julkaisun toinen osio sisältää soveltavan teatterin työpajasarjan, joka on tarkoitettu nuorten kanssa työtä tekevien opettajien, ohjaajien ja nuorisotyöntekijöiden käytettäväksi.

Lue julkaisu

Mielenterveys- ja päihdetoipujille suunnatuissa peleissä yhdistyy pelaaminen ja hyvinvointi

Lilinkotisäätiön The World of Recovery -pelihankkeessa on yhteiskehitetty mielenterveys- ja päihdealan

Mahdolliset maailmat -peli nuorille ja nuorisoalan ammattilaisille

Lasten ja nuorten säätiö on julkaissut Mahdolliset maailmat -pelin, joka on pelillinen tutkimusmatka tulevaisuuksiin nuorille ja nuorisoalan ammattilaisille. Pelin

kokemusasiantuntijoiden, toipujien ja ammattilaisten sekä pelialan osaajien kanssa kaksi peliä: kännykkäpeli ja pöytäroolipeli. Kännykkäpeli aktivoi, saa liikkeelle, kannustaa ja tuo uusia näkökulmia arkeen ja lähiympäristöön. Pöytäroolipeli on sosiaalista ryhmätoimintaa missä seikkaillaan vuorovaikutustaitoja, itsetuntoa ja hyvinvointia tukevassa tulevaisuuden maailmassa.

avulla opitaan ryhmätyötaitoja ja ajattelemaan mahdollisia tulevaisuuksia. Peli on kehitetty yhdessä 18–25-vuotiaiden työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten kanssa. Mahdolliset maailmat -peli on osa samannimistä hanketta, jota tukee Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus STEA vuosina 2020–2022. Mahdolliset maailmat -roolipeli on maksutta saatavilla Lasten ja nuorten säätiön verkkosivuilla pdf-julkaisuna.

Lue lisää peleistä TWoR-hankkeen sivuilta

Tutustu peliin Lasten ja nuorten säätiön sivuilla

TUTKIMUKSET

Väitöstutkimus soveltavan improvisaation vaikutuksesta vuorovaikutustaitoihin

Kasvatustieteen tutkija Sirke Seppänen yhdistää kasvatustieteen, teatterin, psykologian ja neurotieteen menetelmiä teatterilähtöisen improvisaation tutkimisessa. Seppänen loi improvisaatiometodiin perustuvan menetelmän, jonka avulla tutkittiin poikkitieteellisesti vuorovaikutuksen kognitiivista ja fysiologista ulottuvuutta. Tutkimuksen mukaan jo suhteellisen lyhyt improvisaatioharjoittelu lisäsi osallistujien vuorovaikutusvarmuutta sekä esiintymisvarmuutta ja epäonnistumisen sietokykyä. Väitöstutkimus tuo uutta tietoa opettajankoulutukseen sekä opetuksen ja kasvatuksen kentille, ja luo teoreettista pohjaa sovelletun improvisaation käyttämiseen työelämän ja arkipäivän vuorovaikutustilanteiden mallintamiseen.

Seppänen, S. (2022). What would happen if I said “Yes”? : Measuring the immediate and long-term impact of improvisation training on student teachers’ subjective, neuroendocrine and psychophysiological responses. Helsingin yliopisto.

Lue väitöstutkimus (englanniksi)

Taiteilijoiden ammatillisen toimijuuden rakentuminen ikääntyneiden hoivayhteisöissä

Väitöskirjatutkija Teija Nuutinen kollegoineen tarkastelee Yhteiskuntapolitiikka-lehdessä julkaistussa artikkelissa taiteilijoiden ammatillisen toimijuuden rakentumista ikääntyneiden hoivayhteisöissä. Tutkimusta varten haastateltiin 14:ä ikääntyneiden hoivayhteisössä työskentelevää taiteilija-ammattilaista, joiden koulutustausta oli musiikki-, tanssi-, näyttämö-, valokuva- ja mediataiteen sekä kirjallisuuden aloilla.

Tutkimuksessa kuvataan sekä taiteilijoiden toimijuutta mahdollistavia että sitä heikentäviä tekijöitä hoivayhteisöjen arjen käytännöissä. Tutkimus valottaa myös niitä esteitä, joita purkamalla taiteilijat ja kulttuurihyvinvointitoiminta integroituvat hoivayhteisöihin.

Nuutinen, T., Laulainen, S. & Salonen, A. (2022). Taiteilija-ammattilaiset

kulttuurihyvinvointitoiminnan rajapinnoilla. Tutkimus taiteilijoista ikääntyneiden hoivayhteisöissä. Yhteiskuntapolitiikka 5-6(7), 502-512.

Tutustu tutkimukseen

KOULUTUKSET

Koulutuspilottit: luovaa työhyvinvointia Eloisa-hankkeen verkkokurssilta

Eloisa – Luovat menetelmät työyhteisön hyvinvoinnin ja resilienssin edistäjänä - hankkeessa suunniteltava ja toteutettava täydennyskoulutus auttaa taiteilijoita ja luovan alan osaajia tuotteistamaan osaamistaan työhyvinvointiosaamiseksi. Koulutus toteutetaan avoimena verkkokurssina eli MOOCina. Verkkokurssi koostuu oman osaamisen tunnistamisesta ja muotoilusta sekä palvelun tuotteistamisesta ja sen voi suorittaa itsenäisesti. MOOC-verkkokurssia tullaan pilotoimaan alkuvuodesta 2023 ja laajemmalle käyttäjäryhmälle se avautuu loppukevään 2023 aikana. Eloisa-hanke on Metropolia Ammattikorkeakoulun koordinoima hanke, jossa Laurea-ammattikorkeakoulu toimii osatoteuttajana.

Lue lisää Laurea-ammattikorkeakoulun sivuilta

PROJEKTIT

Kulttuurihyvinvointia etänä -hanke maaseudun ja kyläasukkaille Etelä-Pohjanmaalla

Kulttuurihyvinvointia etänä -hankkeessa Etelä-Pohjanmaalla toteutettiin syksyllä 2022 erityisesti ikääntyneille suunnattu kurssi, jossa luotiin kurkkistuksia taiteeseen.

Kulttuurikurkkauksia -kurssin tapaamiskerroilla tutustuttiin eri taiteenlajeihin yhdessä tekemällä ja kokemalla, teatteri-ilmaisun ohjaaja Katja Kujalan kanssa.

Kulttuurikurkkaukset toteutettiin hybridimallina, johon sisältyi ohjaajan kanssa yksi lähitapaaminen ja neljä etänä toteutettua tapaamiskertaa. Kaikkiin tapaamisiin osallistuttiin omalla kylätalolla. Kurssilla päästiin myös tutustumaan muihin eteläpohjalaisiin kyliin ja niiden asukkaisiin.

Seinäjoen ammattikorkeakoulun Kulttuurihyvinvointia etänä -hankkeen tavoitteena on tarjota kulttuurihyvinvointi- ja liikuntapalveluita etänä/virtuaalisena niin kylien yhteisiin olotiloihin kuin maaseudun asukkaiden koteihinkin. Tuottamalla kulttuuri- ja liikuntapalveluita kylille etäpalveluna, hanke parantaa kansalaisten yhdenvertaisuutta palveluiden saamisessa ja lisää osaltaan palveluiden esteettömyyttä.

Kuvassa Soinin kylätalon osallistujat.

[Lue lisää Kulttuurihyvinvointia etänä -hankkeesta](#)

Lauluvoimaa-hanke: Ikääntyneet muistisairaat kokevat laulun iloa

Uudellamaalla toteutettava Lauluvoimaa-hanke etsii ihmisen omaan ääneen ja lauluun perustuvia kohtaamisen ja hoivan menetelmiä muistisairaiden hoitoon. "Työ tuottaa näkyviä tuloksia. Laulu herättää, ilahduttaa ja yhdistää ihmisiä, joiden puhuttu kielikin on joko kokonaan tai osittain kadonnut. Tärkeä on osallisuuden ja arvokkuuden kokemus: kun tässä yhdessä lauletaan, kaikki on hyvin. Tarkoituksemme on laajentaa työtä henkilökunnan koulutukseen, koska tähän pystyy jokainen, jolla on puheääni olemassa", sanoo laulaja Johanna Korhonen. Lauluvoimaa on Uudenmaan liiton rahoittama kaksivuotinen hanke, jossa työskentelevät laulaja, toimittaja Johanna Korhonen ja musiikin tohtori, laulaja Hilikka-Liisa Vuori.

[Lue lisää Vantaan Sanomien jutusta](#)

BLOGIT

Monialaisella yhteistyöllä saavutettavampaa taidekasvatusta

Miten neuropsykiatrisia piirteitä omaavien lasten osallistumista taidetyöpajoihin voitaisiin tukea paremmin? Saavutettavuutta kehitettäessä on tärkeää tunnistaa osallistumisen esteitä ja ottaa ne huomioon toimintaa järjestettäessä. Saavutettavuutta voidaan lisätä mukauttamalla toimintaympäristöä ja panostamalla ennakkotiedotukseen ja järjestelyjen

selkeyteen. Toimintaterapeutti (YAMK) Virpi Tallqvist kertoo monialaisesta kehittämistyöstä Lasten ja nuorten taidekeskus Annantalon kanssa Taikusydän-blogissa.

Lue blogi Taikusydämen sivuilta

Kurkistuksia kulttuurihyvinvoinnin YAMK-opiskelijoiden osaamiseen

Metropolia AMK:n blogeissa käsitellään kulttuurihyvinvoinnin teemoja opiskelijoiden näkökulmasta. Sairaanhoitaja Minna-Maria Mattila toteutti osana opintojaan draamatyöpajoja, joissa hoitotyön opiskelijat tarkastelivat vuorovaikutusta, tiimityötä ja läsnäoloa osana hoitotyötä. Terveydenhoitaja Jenna Tonteri toteutti taidenäyttelyn terveydenhuollon asiakasodotustilaan. Mattila ja Tonteri ovat kulttuurihyvinvoinnin ylemmän AMK -tutkinnon (CRASH) opiskelijoita Metropolia Ammattikorkeakoulusta. Molemmat ovat kirjoittaneet blogikirjoitukset, joissa he pohdiskelevat projektiansa merkitystä.

[Minna-Maria Mattilan kirjoitus \(englanniksi\).](#)

[Jenna Tonterin ja Saila Pakarisen kirjoitus.](#)

#kulttuurihyvinvointi

Taikusydämen uutiskirje kertoo noin kerran kuukaudessa kulttuurihyvinvointialan ajankohtaisista tapahtumista, julkaisuista, koulutuksista, tutkimustiedosta, hankkeista, rahoitus- ja työmahdollisuuksista sekä hyvistä toimintamalleista.

[Tilaa uutiskirje](#)

Yhteystiedot

Taikusydän
Turun ammattikorkeakoulun Taideakatemia
Linnankatu 54
20100 Turku
p. +358 50 5985257
taikusydan@turkuamk.fi

taikusydan.fi
Peruuta uutiskirje

Seuraa Taikusydäntä somessa

